

1.4.2004

2309/4/03

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Terhi Arjola

TUOMARIN KÄYTTÄYTYMINEN

1

KANTELU

A arvosteli oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä Kotkan käräjäoikeuden kärjätuomarin B:n menettelyä törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista koskevan asian käsittelyssä.

A kertoi, että B oli repinyt hänen kirjallisen korvausvaatimuksensa ja käyttäytynyt epäasiallisesti.

A pyysi, että oikeusasiamies huomauttaa B:tä tämän menettelystä.

2

SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Kotkan käräjäoikeuden kärjätuomarin B:n selvitys ja laamannin C:n lausunto. A ei käyttänyt hänelle varattua tilaisuutta vastata sanottuun selvitykseen.

Käytettävissäni on ollut lisäksi Kotkan käräjäoikeuden tuomio ---.

3

RATKAISU

3.1

Saadusta selvityksestä

A, jota oli esitutkinnassa kuultu todistajana törkeää liikenneturvallisuuden vaarantamista ym. koskevassa asiassa, on vaatinut käräjäoikeudessa valtion velvoittamista korvaamaan hänelle esitutkinnassa kuulemisesta aiheutuneet kustannukset. Käräjäoikeudessa häntä ei kuultu todistajana. Käräjäoikeus on katsonut A:n olevan rikosasiassa väliintulijan asemassa. Käräjäoikeus on 8.10.2003 antamassaan tuomiossa hylännyt A:n sanotun vaatimuksen. A ei ole valittanut ratkaisusta hovioikeuteen.

Kärjätuomari B:n selvityksen mukaan A oli ennen asian suullista käsittelyä käynyt hänen puheillaan. A oli tiedustellut miten tulisi toimia korvauksen saamiseksi, kun hän oli joutunut todistajan asemassa käymään poliisihaastattelussa, mutta häntä ei tultaisi kutsumaan oikeuteen todistamaan. B oli pitänyt A:ta väliintulijana ja neuvonut häntä esittämään vaatimuksensa kirjallisena. A oli tästä kieltäytynyt, sillä hänen mielestään riitti, että

vaatimuksen esitti suullisesti. Myöhemmin A oli kuitenkin tullut uudelleen käymään B:n luona ja tuonut vaatimuksensa kirjallisena. Vaatimus oli kuitenkin ollut puutteellinen ja B oli kehottanut A:ta täydentämään vaatimustaan. Saadusta selvityksestä ilmenee, että A:lla ja B:llä oli ollut erimielisyyttä vaatimuksen täydentämisestä ja että keskustelu oli saanut kireän sävyn. B:n mukaan keskustelu oli ajautunut edestakaisin jankkaamiseksi. B myöntää selvityksessään menettäneensä tilanteessa malltinsa ja lopulta repineen A:n läsnä ollessa tämän jättämän asiakirjan.

B pahoittelee selvityksessään tapahtunutta sekä ilmoittaa täysin tiedostavansa sen, ettei tuomari ole oikeutettu missään tilanteissa menettämään työssään malltiaan.

3.2

Oikeusohjeet

Perustuslain oikeusturvaa koskevan 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Säännöstä sovelletaan virkamieslain 45 §:n nojalla myös tuomarin virkaan.

3.3

Johtopäätökset

Tuomarin virka on erityistä luottamusta ja arvostusta vaativa tehtävä ja edellyttää korostetun asiallista käyttäytymistä. Sen vuoksi tuomarin on kiinnitettävä erityistä huomiota käyttäytymiseensä. Sopimattomaksi koettu käytös saattaa herättää epäilyksiä tuomarin asenteellisuudesta, vaikka se ei suoranaisesti horjuttaisikaan luottamusta itse oikeudenkäynnin puolueettomuuteen. Tuomarin on kyettävä suhtautumaan henkilöihin ja mielipiteisiin ristiriitaisissakin tilanteissa sävyisästi.

Pidän uskottavana, että A on omalla käyttäytymisellään edesauttanut puheena olevan tilanteen kärjistymistä B:n työhuoneessa. Tällaisessakin tilanteessa tuomarin on kuitenkin pystyttävä käyttäytymään asiallisesti. Pidän B:n menettelyä valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin vastaisena.

B:n menettelyn moitittavuutta arvioidessani olen ottanut huomioon, että hän on pian tapahtuman jälkeen itsekin tiedostanut käyttäytyneensä tuomarille sopimattomalla tavalla ja pyytänyt menettelyään kirjallisesti anteeksi A:lta. A oli sittemmin toimittanut käräjäoikeuteen uuden korvausvaatimuksen, jonka käräjäoikeus oli --- tutkinut.

Asiaa arvioidessani olen ottanut huomioon myös sen, että laamanni C on lausunnostaan ilmenevin tavoin keskustellut asiasta B:n kanssa ja saattanut B:n tietoon kantansa asiakkaiden tasapuolisesta kohtelusta ja heidän ymmärtämisestään.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen vastaisen varalle kärjätuomari B:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aiheutta.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan kantelijalle.